УДК 336.77.01

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ДОЦЕНКО Інна
Хмельницький національний університет
https://orcid.org/0000-0003-4972-3106

Воєнні дії на території України спричинили значні та непередбачувані зміни, як в економіці так і в фінансовій сфері. Діяльність банківських установ в умовах воєнного стану нерозривно пов'язана з різними видами ризиків, серед яких домінуюче місце займає кредитний ризик. Втрати від кредитного ризику можуть вплинути не лише на фінансову стійкість окремого банку, але й на стабільність банківської системи загалом. Тому обґрунтування теоретичних положень і методичних засад управління кредитним ризиком банку для забезпечення стабільності банківського сектору стає важливим завданням, вирішення якого дає можливість забезпечити стабільність банківського сектору, що є першочерговою задачею для економіки будь якої країни. В статті здійснено аналіз динаміки величини непрацюючих кредитів банківської системи України в умовах війни. Проаналізовано динаміку питомої ваги непрацюючих кредитів (NPL) у кредитному портфелі банківського сектору. Досліджено розмір покриття банками державного сектору непрацюючого кредитного портфелю фізичних та юридичних осіб кредитним ризиком в 2024 році. Розглянуто особливості управління кредитними ризиками банківської установи. Визначено основні методи оцінки кредитоспроможності позичальника банківськими установами. Запропоновані напрями вдосконалення управління кредитними ризиками банку в умовах воєнного стану, серед яких: формування політики управління ризиками для визначення стратегії та підходів до управління кредитними ризиками; посилення вимог до структури власності банку та процедур укладання кредитних угод для забезпечення прозорості та відповідності нормативам; збільшення контролю за операціями банку з кредитування для ризикових галузей та регіонів; розроблення системи банківських лімітів для ефективного розподілу кредитного ризику; визначення системи показників для оцінки кредитного ризику та розроблення системи його моніторингу.

Ключові слова: *кредитний ризик, кредитний портфель, непрацюючі кредити, управління кредитним ризиком.*

https://doi.org/10.31891/mdes/2024-11-22

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Воєнні дії на території України спричинили значні та непередбачувані зміни, як в економіці так і в фінансовій сфері, що суттєво вплинуло на кредитний портфель та загальну фінансову стійкість банківського сектору. Зростання інфляції, девальвація валюти, зменшення виробництва, нестабільні умови та інші негативні наслідки які вплинули на фінансову стабільність фізичних та юридичних осіб, привели до зростання ризику неповернення кредитів клієнтами банків. Саме тому, кредитний ризик займає домінуюче положення в системі ризик-менеджменту банківської установи. Таким чином, питання управління кредитними ризиками банку, в умовах війни, залишається надзвичайно актуальним і критично важливим завданням, вирішення якого дає можливість забезпечити стабільність банківського сектору, що є першочерговою задачею для економіки будь якої країни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сутність поняття кредитного ризику, його види, джерела походження та причини виникнення, привертали увагу багатьох науковців, таких як: В. Вітлінський, Н. Гладинець, О. Дзюблюк, О. Кириченко, Н. Мороз та інші. Методологічні підходи до виявлення, аналізу та оцінки кредитного ризику банківських установ, у своїх працях досліджували такі вчені, як: О. Вовчак, О. Дзюблюк, Ю. Коломієць, В. Кочорба, І. Садчикова, І. Хома.

Підходам до банківського ризик-менеджменту, включаючи кредитні ризики, присвячено чимало наукових праць, зокрема роботи: Н. Андрушкевич, Н. Внукової, Ю. Гаркуші, І. Єпіфанової, В. Коваленко, О. Криклій, Л. Павленко, Н. Радової, Ж. Шило.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Проте наявні дослідження не враховують нові виклики та загрози, які виникли у зв'язку з повномасштабною воєнною агресією росії проти України. Зважаючи на зазначене, актуальною є потреба у розвитку теоретико-методологічного підґрунтя управління кредитними ризиками в банківському секторі України в умовах повномасштабної війни.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є вивчення кредитного ризику банку, його зміни в умовах воєнних дій та обґрунтування теоретичних положень і методичних засад управління кредитним ризиком для забезпечення стабільності банківського та фінансового сектору.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Практика і методологія управління кредитним ризиком є найбільш важливим питанням для діяльності банківських установ в умовах війни. Успішне управління кредитним ризиком є запорукою підтримки належного рівня конкурентоспроможності та забезпечення фінансової стійкості фінансової установи. Принципи управління банківськими ризиками займають важливе місце серед рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду та Національного банку України [1, с. 72].

Ефективне управління кредитними ризиками банківської установи потребує глибокого розуміння структури та якості кредитного портфеля. Для досягнення цієї мети важливо розглядати кредитний портфель як сукупність окремих елементів, показників та взаємозв'язків. Кредитний портфель складається з різноманітних активів банку у формі позик, векселів, факторингової заборгованості, гарантій і може бути класифікований на основі певних критеріїв. Таким чином, загальний ризик кредитного портфеля банківської установи залежить від рівня ризику окремих його сегментів, що мають свою специфіку, а також від рівня диверсифікації або концентрації цих сегментів у структурі портфеля банку.

Кредитний ризик – це наявний або потенційний ризик для надходжень і капіталу, який виникає через неспроможність сторони, що взяла на себе зобов'язання, виконати умови будь-якої фінансової угоди із банком або в інший спосіб виконати взяті на себе зобов'язання [2, с. 66]. Кредитний ризик вносить свої особливості щодо процесу управління його рівнем в діяльності банку. Важливо підкреслити, що ефективне керування індивідуальним кредитним ризиком є ключовою умовою забезпечення високої якості портфеля банківських кредитів. При цьому якісна кредитна політика здатна попередити зростання рівня кредитного ризику банківської установи загалом.

Аналіз обсягу непрацюючих кредитів (NPL) становить важливий аспект оцінки кредитних ризиків банку, оскільки цей показник вказує на стійкість фінансового стану та ефективність кредитного портфеля банківської установи. Динаміку рівня непрацюючих кредитів (NPL) загалом по банківській сфері України, а також у розрізі державних, приватних банків та банків з іноземним капіталом наведено в табл. 1.

З даних таблиці, варто відзначити, що 2022 рік став роком найбільших випробувань для банківської системи України. Руйнування активів та заставного майна, зменшення їх вартості, падіння доходів та погіршення платоспроможності позичальників знижують якість кредитних портфелів банків, що, у свою чергу, зумовлює збільшення відрахувань у резерви банків, що безперечно є стримуючим фактором економічного зростання. Частка NPL у кредитному портфелі банків України, за 2022 рік зросла на 10,8 % (з 27,3 % до 38,1 %). Та попри це, фінансовий сектор успішно адаптувався до роботи в складних умовах, зберіг операційну ефективність, прибутковість, платежі здійснювалися своєчасно, а клієнти банків мали безперешкодний доступ до власних коштів.

За 2023 рік обсяг непрацюючих кредитів (NPL) по банківській системі України в цілому скоротився на 0,7 % або на 9745 млн грн і станом на 01.01.2024 року дорівнював 422360 млн грн. Частка непрацюючих кредитів (NPL) у загальному кредитному портфелі банків України за 2023 рік зменшилася з 38,1% до 37,4 %. Протягом першого кварталу 2024 року частка непрацюючих кредитів банків України зменшилася, в порівнянні з початком року, на 0,8 % або 2687 млн грн та склала на 01.03.2024 року – 419683 млн грн або 36,6 %.

На основі даних Національного Банку України [3], станом на 01.01.2022 року понад 47,08 %, або 541216 млн грн загального обсягу непрацюючих кредитів було зосереджено у банків державного сектору. За 2023 рік частка непрацюючих кредитів банків державного сектору збільшилася на 5,97 % та склала 53,05 %. На початок 2024 р. частка непрацюючих кредитів банків державного сектору зменшилася на 2,18 %. Водночас відбулося і зростання обсягу працюючих кредитів, наданих банківськими установами державного сектору, на 2,2 % або на 9745 млн грн. Це обумовило зменшення частки непрацюючих кредитів (NPL) у кредитному портфелі банків державного сектору з 53,05 % станом на 01.01.2023 до 50,87 % на 01.01.2024 року.

Таблиця 1

Динаміка кредитного портфелю банківської системи України в 2022-2024 роках

Показник	Станом на				
	01.01.2022 р.	01.01.2023 р.	01.01.2024 р.	01.02.2024 р.	01.03.2024 р.
Обсяг кредитного портфеля, млн грн	1149567	1133563	1130774	1144148	1146983
Обсяг непрацюючих кредитів (NPL), млн грн	345131	432105	422360	420461	419673
Частка непрацюючих кредитів (NPL), %	27,3	38,1	37,4	36,7	36,6

Джерело: складено за даними [3]

У 2023 році банки різко скоротили формування резервів після відображення значних втрат від кредитного ризику в 2022 році. З початку повномасштабної війни банки визнали втрату майже 11 % портфеля, що був працюючим на момент російського вторгнення. Втрати дещо нижчі для корпоративного портфеля і вищі – для роздрібного. АТ «Укргазбанк» має найменший обсяг та частку портфелю непрацюючих кредитів серед банків державного сектору. Частка портфеля непрацюючих кредитів АТ КБ «ПриватБанк» на 95% складається з кредитів, наданих юридичним особам (табл. 2).

З початку 2024 року непрацюючий кредитний портфель фізичних осіб АТ «Ощадбанк» збільшився на 3,9 %. Частка непрацюючих кредитів в портфелі фізичних осіб установи на 01.03.2024 року зросла на 0,3 в.п. Покриття непрацюючого кредитного портфелю фізичних осіб кредитним ризиком, згідно Постанови НБУ «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» №351, від 30.06.2016 р. [5] становило 79,4 %. Покриття непрацюючого кредитного ризику за портфелю юридичних осіб АТ «Ощадбанк» склав 75,9 %.

Покриття непрацюючого кредитного ризику АТ КБ «ПриватБанк» портфелю юридичних осіб, на 01.03.2024 року склало 95,2 %, фізичних осіб – 99,8 %. Прострочена заборгованість банку, від початку 2024 року, зменшилась на 1400 млн грн, за рахунок погашення власними коштами, з якої 600 млн грн списано за рахунок резерву, 400 млн грн – за рахунок реструктуризації проблемної заборгованості. На залишок суми було реалізовано заставленого майна фізичних та юридичних осіб.

Найгірша ситуація, щодо покриття непрацюючого кредитного ризику фізичних осіб в АБ «Укргазбанк», яке на 01.03.2024 року склало 52,2 %. Це вказує на недоліки у роботі сектору управління процесами кредитування, аналізу кредитоспроможності позичальників тощо.

Таблиця 2

Розмір покриття банками державного сектору непрацюючого кредитного портфелю фізичних та юридичних осіб кредитним ризиком, станом на 01.03.2024 року

	АТ «Ощадбанк»	АТ КБ «ПриватБанк»	АТ «Укрексімбанк»	АБ «Укргазбанк»	АТ «Сенс Банк»
Кредитний портфель юридичних осіб					
Сума кредитної заборгованості (5 клас), млн грн	5209	8374	1517	2022	16542
Кредитний ризик, млн грн	3957	7973	1505	1795	15907
Покриття, %	75,9	95,2	99,2	88,7	96,2
Кредитний портфель фізичних осіб					
Сума кредитної заборгованості (10 клас), млн грн	62425	171733	48073	22258	12428
Кредитний ризик, млн грн	49564	171512	36786	11618	7895
Покриття, %	79,4	99,8	76,5	52,2	63,5

Джерело: пораховано за даними [4]

У зв'язку з відкриттям ринку землі для юридичних осіб в Україні та початком діяльності Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві, Національний банк України запровадив зміни до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [5]. Зазначені зміни затверджено постановою Правління Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» № 39, від 06.04.2024 року [6], яка набирає чинності з 24 травня 2024

року. Вказані зміни створюють позитивні передумови для широкого використання землі, як ліквідного забезпечення за банківськими кредитами та збільшення кредитної підтримки сільськогосподарських виробників. Окрім того, Національний банк розширив перелік прийнятного забезпечення, вартість якого враховується при розрахунку кредитного ризику, додавши до нього гарантії Фонду часткового гарантування кредитів у сільському господарстві. Також було підвищено коефіцієнти ліквідності для окремих видів забезпечення, зокрема для землі сільськогосподарського призначення. З урахуванням оновлення законодавства у сфері страхування, НБУ продовжив до 31 березня 2025 року право банківських установ щодо врахування вартості прийнятного забезпечення під час розрахунку кредитного ризику без наявності договору страхування предмета забезпечення. Також були внесені зміни до «Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України» [7], якими посилено контроль наглядової ради банку в разі делегування повноважень щодо підпорядкування підрозділу роботи з непрацюючими активами головному ризик-менеджеру.

Процес ризик-менеджменту в управлінні кредитним ризиком банківської установи має охоплювати всі етапи, починаючи від аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища. Виявлення слабких сторін і потенційних загроз фактично є оцінюванням ризиків в процесі стратегічного управління ними. Цей процес формує профіль ризиків у кредитній діяльності банківської установи. Процес управління кредитним ризиком обов'язково має включати: наявність систем інформаційного забезпечення кредитної діяльності, використання методики лімітування при формуванні структури кредитного портфеля, корегування процента за кредитною угодою відповідно до рівня ризику, періодичний моніторинг ризику кредитного портфеля, створення системи попередньої ідентифікації та ліквідації проблемної заборгованості.

Управління кредитним ризиком полягає у визначенні та управлінні рівнем невизначеності, прийнятті та реалізації управлінських рішень з метою уникнення або зменшення негативного впливу факторів на процес та результати кредитної діяльності, з метою забезпечення прибутковості банківської установи. При управління кредитним ризиком здійснюється організований вплив суб'єкта управління (співробітники банку, які здійснюють діяльність з кредитування позичальників; ризик-менеджери з кредитування) на об'єкт управління (кредитний ризик) з метою зниження або забезпечення на допустимому рівні показників кредитного ризику.

Визначення кредитоспроможності позичальника перед видачою кредиту та періодичний моніторинг протягом усього терміну дії угоди стають ключовими етапами управління кредитним ризиком банку, в умовах війни. Оцінка кредитоспроможності позичальника здійснюється на підставі методів, що найчастіше використовуються комплексно. До них належать:

– коефіцієнтний аналіз, за результатами якого оцінюється ступінь кредитоспроможності одержувача позики, його фінансове становище. Під час аналізу враховуються тільки кількісні показники, що розраховуються на основі даних фінансової звітності;

– експертна рейтингова оцінка, яка визначає агрегований (інтегральний) показник рівня кредитоспроможності з урахуванням якісних показників для оцінювання тих або інших характеристик одержувача позики. Різновидом такого методу для оцінки кредитоспроможності фізичних осіб є кредитний скоринг [9, с. 323];

– моделі, що ґрунтуються на побудові функції розподілу ймовірностей кредитного ризику, визначенні показників ймовірності дефолту, збитків у разі дефолту, загрози в разі дефолту (величини експозиції).

Банківські установи також повинні здійснювати моніторинг дотримання позичальником умов угоди, цільового використання кредиту, стану забезпечення кредитної угоди, аде саме майнове забезпечення по кредитним угодам, в умовах воєнних дій, знаходиться під постійним ризиком руйнувань. Співробітники банківської установи на постійній основі мають здійснюють моніторинг кредитного ризику в розрізі, окремого позичальника, враховуючи внутрішні документи та процедури формування резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями. Саме від ефективної оцінки та моніторингу кредитоспроможності позичальника, а також заставного майна залежить ефективність здійснення кредитних операцій банком. Ефективний моніторинг кредитного ризику вимагає комплексного підходу, охоплюючи як загальні показники кредитного портфеля, так і індивідуальні аспекти кожного позичальника. Здійснюючи системний аналіз факторів, що впливають на кредитний ризик, банки можуть приймати обґрунтовані рішення щодо управління ризиками та підтримувати стабільність своєї фінансової діяльності.

Найбільш розповсюдженими методами управління кредитним ризиком є [8, с. 278]: лімітування кредитів; формування резервів; диверсифікація кредитів; сек'юритизація активів тощо. Для отримання прибутку фінансовими установами, потрібно не уникати кредитного ризику, а якісно управляти ним, адже від цього залежить ефективність діяльності банківської установи.

На основі проведеного дослідження, варто зауважити, що в умовах війни питання оцінки кредитного ризику, пошуку найбільш дієвих засобів його мінімізації як на рівні окремої банківської установи, так і банківської системи загалом, постає доволі гостро. Тому, для кожного банку надзвичайно важливим є створення ефективної системи управління кредитними ризиками [10, с. 70].

До основних напрямів покращення управління кредитним ризиком банку в умовах війни, належать:

– аналіз кредитного портфеля банку, що передбачає здійснення детального аналізу та оцінки кредитного портфеля установи, з ідентифікацією тих секторів та галузей економіки, які особливо вразливі в умовах війни. Необхідно оцінити ступінь кредитного ризику по кожному клієнту, що передбачає: розробку системи кількісних і якісних показників за істотними факторами ризику; визначення оптимальних і критичних значень для кожного фактору кредитного ризику; розробку стандартів банку щодо якості кредитів і дотримання вимог установлених регулюючими органами; класифікацію наданих кредитів за ступенем ризику;

– стрес-тестування кредитного портфеля, яке допоможе банку оцінити вплив різних воєнних сценаріїв на його кредитний портфель і прийняти необхідні заходи для зменшення ризику;

– політика управління ризиками, яка передбачає набір заходів та інструментів щодо подолання негативних ситуацій спрямованих на мінімізацію тих наслідків, які неможливо попередити повністю. Важливу роль, в цьому займає кредитний комітет банківської установи. Він повинен розглядати тільки ті кредитні заявки, які відповідають політиці управління кредитними ризиками, що були сформовані у конкретні банківській установі;

– рекомендації, що регламентують процедуру укладення кредитної угоди, які мають визначити склад документації, які супроводжують кредитну заявку; передбачати комплексний аналіз кредитоспроможності позичальників; оцінити надійність позичальника, що базується на кредитній історії, стані банківських рахунків і зобов'язань, фінансовій стійкості та платоспроможності позичальника тощо;

– встановлення внутрішніх банківських лімітів, що забезпечить диверсифікацію кредитного портфеля за різноманітними факторами (термінами, сферами економічної діяльності, суб'єктами кредитування, видами кредитів, територіями) та зменшить загальний ризик кредитного портфеля банку. Банківська установа може розглядати можливість надання кредитів позичальниками з різних секторів економіки або визначених географічних регіонів;

– система моніторингу кредитного ризику та швидкого реагування на будь-які зміни, що допоможе вчасно виявити негативні фактори, які можуть вплинути на кредитний портфель банку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Результати проведеного дослідження аналізу кредитного портфелю банківських установ, виявлення факторів впливу, що впливають на кредитні ризики в умовах воєнного стану, переконують у важливості впровадження ефективної системи управління кредитними ризиками в кожній банківській установі. Слід зазначити, що запобіжні заходи з боку НБУ відображають позитивну динаміку до зменшенні розмірів непрацюючого кредитного портфелю (NPL) по банківській системі після різкого зростання з початком повномасштабної війни, що свідчить про ефективні дії у напрямі запобігання виникненню проблемної заборгованості та поступове оздоровлення системи. Система управління кредитними ризиками банків, включає в себе ряд заходів, таких як: формування політики управління ризиками для визначення стратегії та підходів до управління кредитними ризиками; посилення вимог до структури власності банку та процедур укладання кредитних угод для забезпечення прозорості та відповідності нормативам; збільшення контролю за операціями банку з кредитування для ризикових галузей та регіонів; розроблення системи банківських лімітів для ефективного розподілу кредитного ризику; визначення системи показників для оцінки кредитного ризику та розроблення системи його моніторингу. Зазначені заходи спрямовані на забезпечення ефективного управління кредитними ризиками та зменшення можливості втрат для банківської установи в умовах військових дій на території України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Затворницький К. С. Управління ризиками кредитного портфелю банку: теорія і практика. *Вісник університету банківської справи*. 2019. № 1 (34). С. 70-77. https://doi.org/10.18371/2221-755x1(34)2019183110

2. Радова Н. В., Гаркуша Ю. О. Методи та інструменти управління кредитним ризиком у банком. *Збірник наукових праць: Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. № 26. С. 64-71. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1494/1510

3. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих кредитів в цілому по системі. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist

4. Розподіл кредитів, наданих фізичним та юридичним особам у національній та іноземній валютах, та розміру кредитного ризику за класами боржника відповідно до Положення № 351 (у розрізі банків). *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist

5. Постанови НБУ «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» №351, від 30.06.2016 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text

6. Постанова НБУ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» № 39, від 06.04.2024 р. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_06042024_39

7. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України» № 97, від 18.07.2019 р. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0097500-19#Text

8. Мороз Н. В., Селецька Т. О. Сутність, причини виникнення та класифікація кредитного ризику банку. *БізнесІнформ*. 2019. № 7. С. 272-278. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-272-278

9. Коломієць Ю. Ю. Кочорба В. Ю. Оцінка кредитного ризику в системі ризик-менеджменту банківських структур. *БізнесІнформ*. 2024. № 1. С. 320-332. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-320-332

10. Шило Ж. С. Кредитні ризики комерційного банку: причини виникнення та методи управління. *SWorld-Ger Conference Proceedings*, (gec. 25-01, 2020), С. 67–70. https://doi.org/10.30890/2709-1783.2023-25-01-006

REFERENCES:

1. Zatvornytskyi, K. S. (2019). Risk management of the bank's credit portfolio: theory and practice. *Visnyk universytetu bankivskoi spravy*. no. 1 (34), pp. 70-77. https://doi.org/10.18371/2221-755x1(34)2019183110

2. Radova, N. V. and Harkusha, Yu. O. (2018). Methods and tools of credit risk management in the bank. *Zbirnyk naukovykh prats: Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*. no. 26, pp. 64-71. URL: https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/1494/1510

3. Volumes of active transactions and the share of non-performing loans in the system as a whole. *Ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy*. Available at: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist

4. Distribution of loans granted to individuals and legal entities in national and foreign currencies and the amount of credit risk by classes of the debtor in accordance with Regulation no. 351 (by banks). *Ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy*. Available at: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist

5. Resolution of the National Bank of Ukraine "On approval of the Regulation on determination of credit risk by banks of Ukraine for active banking operations" no. 351, dated 06.30.2016. *Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text

6. Resolution of the National Bank of Ukraine "On Amendments to Certain Regulatory Acts of the National Bank of Ukraine" no. 39, dated April 6, 2024. *Ofitsiinyi sait Natsionalnoho banku Ukrainy*. Available at: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_06042024_39

7. Resolution of the National Bank of Ukraine "On approval of the Regulation on the organization of the process of managing problem assets in banks of Ukraine" no. 97, dated 07/18/2019. *Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0097500-19#Text

8. Moroz, N. V., Seletska, T. O. (2019). Essence, causes and classification of bank credit risk. *BusinessInform*. no. 7, pp. 272-278. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-7-272-278

9. Kolomiets, Yu. Yu. and Kochorba, V. Yu. (2024). Assessment of credit risk in the risk management system of banking structures. *BusinessInform*. no. 1, pp. 320-332. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-320-332

10. Shylo, Zh. S. (2020). Credit risks of a commercial bank: causes and methods of management. *SWorld-Ger Conference Proceedings*, (gec. 25-01), pp. 67–70. https://doi.org/10.30890/2709-1783.2023-25-01-006

MANAGEMENT OF CREDIT RISKS OF BANKING INSTITUTIONS UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE

DOTSENKO Inna
Khmelnytskyi National University

Military actions on the territory of Ukraine caused significant and unpredictable changes, both in the economy and in the financial sphere. The activity of banking institutions in the conditions of martial law is inextricably linked with various types of risks, among which credit risk occupies a dominant place. Losses from credit risk can affect not only the financial stability of an individual bank, but also the stability of the banking system as a whole. Therefore, the substantiation of the theoretical provisions and methodological principles of bank credit risk management to ensure the stability of the banking sector becomes an important task, the solution of which makes it possible to ensure the stability of the banking sector, which is a priority task for the economy of any country. The article analyzes the dynamics of non-performing loans in the Ukrainian banking system during the war. The dynamics of the specific weight of non-performing loans (NPL) in the credit portfolio of the banking sector were analyzed. The amount of coverage by public sector banks of the non-performing loan portfolio of individuals and legal entities with credit risk in 2024 was studied. Peculiarities of credit risk management of a banking institution are considered. The main methods of assessing the borrower's creditworthiness by banking institutions are defined. Proposed directions for improving the bank's credit risk management under martial law conditions, including: formation of a risk management policy to determine the strategy and approaches to credit risk management; strengthening requirements for the bank's ownership structure and procedures for concluding credit agreements to ensure transparency and compliance with regulations; increased control over the bank's lending operations for risky industries and regions; development of a system of bank limits for effective distribution of credit risk; definition of a system of indicators for credit risk assessment and development of its monitoring system.

Keywords: *credit risk, credit portfolio, non-performing loans, credit risk management.*